

Sygn. akt III APa 41/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak (spr.)
Sędziowie	SSA Marek Procek SSA Tadeusz Szweda
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2017r. w Katowicach

sprawy z powództwa J. Z.

przeciwko (...) Spółce z o.o. w B.

o ryczałt za noclegi

na skutek apelacji powoda J. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy w Katowicach

z dnia 22 lutego 2017r. sygn. akt IX 1 P 91/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu – Sądowi Pracy w Katowicach pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

/-/ SSA M.Procek /-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA T.Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III APa 41/17

UZASADNIENIE

Powód J. Z. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) spółki

z ograniczoną odpowiedzialnością kwoty 80.755 zł tytułem ryczałtu za nocleg za lata 2012-2014 wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty.

Motywuując swoje żądanie wskazał, iż w okresie objętym pozwem pozostawał pracownikiem pozwanego na stanowisku kierowcy w ruchu krajowym i międzynarodowym. Kolejna, ostanía umowa została zawarta na czas określony. Powód podniósł, iż pracodawca poza podstawowym wynagrodzeniem nie wypłaca mu należnych dodatków do jakich zobowiązany jest na mocy przepisów dotyczących zatrudnienia kierowców. Powód wyliczył, że z tytułu tylko dodatków za spanie w kabinie do zapłaty pozostaje kwota 80.755 zł netto. Suma obejmuje okres od 2012r. do 2014r.

Ponadto powód zastrzegł sobie możliwość rozszerzenia powództwa o kwoty należnych a niewypłaconych diet za okres od 1 lipca 2014r. do 15 lutego 2015r. oraz wynagrodzenia za czas dojazdu do pracy za lata 2012 -2015 oraz wypłatę zaniżenia podstawy wynagrodzenia za okres od stycznia do marca 2015r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności..

Pozwana (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pismem z dnia 11 grudnia 2015r. (k. 374), precyzując żądanie pozwu, powód wskazał, iż pracodawca zalega z ryczałtem za nocleg za 2012r. w kwocie 10.054,09 zł, za 2013r. - 51.496,53 zł i za 2014r. w kwocie 24.303,06 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonými

od kwot: 2.725,20 zł od dnia 11 listopada 2012r.; 3.248,43 zł od dnia 11 grudnia 2012r.; 1.621,93 zł od dnia 11 stycznia 2013r.; 5.619,19 zł od dnia 12 lutego 2013r.; 2.978,44 zł

od dnia 12 marca 2013r.; 5.389,38 zł od dnia 11 kwietnia 2013r.; 4.399,94 zł od 11 maja 2013r.; 5.740,69 zł od 11 czerwca 2013r.; 4.701,69 zł od 11 lipca 2013r.; 5.199,51 zł

od 11 sierpnia 2013r.; 1.578,82 zł od 11 września 2013r.; 3.064,75 zł od 11 października 2013r.; 4.909,29 zł od 13 listopada 2013r.; 3.826,01 zł od 13 listopada 2013r.; 3.826,01 zł

od 11 grudnia 2013r.; 4.088,82 zł od 11 stycznia 2014r.; 5.639,69 zł od 11 lutego 2014r.; 1.826,60 zł od 11 marca 2014r.; 2.356,72 zł od 11 kwietnia 2014r.; 5.089,65 zł od 11 maja 2014r.; 5.261,06 zł od 11 czerwca 2014r. i 4.129,26 zł od 11 lipca 2014r.

Wyrokiem z dnia 22 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w Katowicach oddalił powództwo (pkt 1) i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.717 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2).

Sąd Okręgowy ustalił, że powód był zatrudniony u pozwanej w okresie od dnia 9 lipca 2011r. do dnia 14 marca 2015r., na stanowisku kierowcy w ruchu międzynarodowym jak i krajowym, w pełnym wymiarze czasu pracy. Ostatnie wynagrodzenie zasadnicze powoda opiewało na kwotę 1.344 zł miesięcznie.

W okresie swojego zatrudnienia u pozwanej powód wykonywał na jej rzecz kursy transportowe międzynarodowe, obejmujące terytorium państw Europy Zachodniej, poruszając się w pojedynczej obsadzie pojazdami ciężarowymi pozwanej marki S. i I. przeznaczonymi dla dwóch kierowców. Zgodnie z warunkami umowy o pracę z momentem przekazania pojazdu powód ponosił pełną odpowiedzialność za szkody w nim wyrządzone chyba, że wykaże, że szkody w pojeździe powstały z przyczyn niezależnych od niego.

Ta sama zasada odnosiła się do ładunku przyjętego na pojazd. Powód został zapoznany z obowiązującym w pozwanej spółce regulaminem pracy oraz wynagradzania i jego kolejnymi zmianami.

W dniu 1 kwietnia 2012r. powód podpisał oświadczenie, iż zgodnie z art. 8 ust. 8 Rozporządzenia 561/2006 dokonuje świadomego wyboru korzystania z homologowanego miejsca do spania, w które wyposażony jest pojazd, którym wykonuje transport drogowy.

W dniu 26 grudnia 2012r. strony zawarły porozumienie zmieniające warunki umowy

o pracę z dnia 5 maja 2012r. i zgodnie ustaliły, iż w związku z ustaleniem nowego Regulaminu Wynagradzania z dnia 16 grudnia 2012r. z dniem 1 stycznia 2013r. będzie miał wobec nich zastosowanie Regulamin Wynagradzania z dnia 16 grudnia 2012r. i że pracownik zapoznał się z tym Regulaminem.

W dniu 2 marca 2013r. strony zawarły porozumienie zmieniające warunki umowy o pracę z dnia 5 maja 2012r. i zgodnie ustaliły, iż w związku z ustaleniem nowego Regulaminu Wynagradzania z dnia 16 stycznia 2013r., z dniem 1 lutego 2013r. będzie miał wobec nich zastosowanie Regulamin Wynagradzania z dnia 16 stycznia 2013r.

W dniu 23 czerwca 2013r. strony zawarły porozumienie zmieniające warunki umowy o pracę z dnia 5 maja 2012r. i zgodnie ustaliły, iż w związku z ustaleniem nowego Regulaminu Wynagradzania z dnia 17 maja 2013r., z dniem 1 czerwca 2013r. będzie miał wobec nich zastosowanie Regulamin Wynagradzania z dnia 17 maja 2013r.

W dniu 12 lipca 2014r. strony zawarły porozumienie zmieniające warunki umowy o pracę z dnia 5 maja 2012r. i zgodnie ustaliły, iż w związku z ustaleniem nowego Regulaminu Wynagradzania z dnia 16 czerwca 2014r., z dniem 1 lipca 2014r. będzie miał wobec nich zastosowanie Regulamin Wynagradzania z dnia 16 czerwca 2014r.

Oświadczeniem z dnia 17 lutego 2015r. pracodawca rozwiązał umowę o pracę z powodem z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia.

Zgodnie z § 9 ust. 1 Regulaminu Wynagradzania pozwanej z dnia 16 czerwca 2010r., z dnia 16 grudnia 2012r. i z dnia 16 stycznia 2013r. pracownikowi wykonującemu

na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, a w przypadku innych niż kierowcy pracowników również poza stałym miejscem pracy, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Natomiast zgodnie z brzmieniem § 9 ust. 2 tego Regulaminu, kierowcom zatrudnionym w pozwanej spółce ustala się następujące należności i warunki wypłacania diet z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju: za każdą dobę podróży służbowej przysługuje dieta w pełnej wysokości 40 euro, a za niepełną dobę podróży przysługuje:

do 8 godzin - 1/3 diety; ponad 8 godzin do 12 godzin - 1/4 diety; ponad 12 godzin przysługuje dieta w pełnej wysokości.

Wypłata należności z tytułu podróży służbowej nastąpi do 10-tego następnego miesiąca po miesiącu, w którym złożono dokumenty do rozliczenia, przelewem na konto pracownika lub w kasie firmy (§ 9 ust. 5 Regulaminu Wynagradzania).

Tak samo należności

z tytułu podróży służbowych zostały uregulowane w Regulaminie Wynagradzania pozwanej z dnia 16 grudnia 2012r.; z dnia 16 stycznia 2013r.; z dnia 17 maja 2013r.

Od dnia 1 lipca 2014r. pozwana dokonała zmiany w zakresie § 9 regulaminu wynagradzania dokonując wyszczególnienia należności z tytułu podróży służbowych - diety krajowej, diety zagranicznej oraz ryczałtu za noclegi. Początkowo obowiązująca powoda stawka diety, która obejmowała także koszty noclegu wynosiła 40 euro, zaś po zmianach regulaminu wynagradzania suma obu świadczeń (diety i ryczałtu za nocleg) wynosiła także 40 euro.

Według ustaleń Sądu I instancji, u pozwanej zatrudnieni kierowcy realizują nocleg w kabinach pojazdów. Samochody wyposażone były w dwa łóżka, w ogrzewanie postojowe, klimatyzację wymagającą pracy silnika, zasłony, oświetlenie, schowki zewnętrzne i wewnętrzne oraz 25 l baniak na wodę. Pojazdy te nie były wyposażone w bieżącą wodę, toaletę czy prysznic. Kierowca we własnym zakresie może doposażyć kabinę np. w sprzęt elektroniczny czy lodówkę. O miejscu zatrzymania się na nocleg decydował kierowca.

Jeśli kierowcy zatrudnieni u pozwanego zatrzymywali się na nocleg przy stacjach benzynowych, to korzystali odpłatnie z węzła sanitarnego, który się tam znajdował.

Nie zdarzyła się sytuacja przedłożenia rachunku z tytułu noclegu poza kabiną.

Pozwany dysponuje bazami noclegowymi z miejscami noclegowymi, kuchnią, toaletami i prysznicami. Bazy, zlokalizowane są m.in. we Włoszech, Niemczech, Belgii oraz Wielkiej Brytanii. W czasie podróży służbowych zdarza się, że pracownicy korzystają z zapewnionego przez pracodawcę noclegu w kuszetkach pociągowych podczas transportowania pojazdu na platformie pociągowej.

Przed wyjazdem w podróż służbową kierowcom udzielane są zaliczki na wydatki gotówkowe związane z podróżą, a nadto po zgłoszeniu takiej potrzeby kierowcy mogli otrzymywać dodatkowe zaliczki, które mogłyby być przekazywane za pośrednictwem innych kierowców. U pozwanej nie było limitów z tytułu używania paliwa w związku z uruchomieniem klimatyzacji.

Dokonując rozważań prawnych Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012r. poz. 1155), art. 77⁵ § 3-5 k.p., § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z dnia 5 lutego 2013r.) oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016r. o sygn. K 11/15 - oddalił powództwo uznając, że podstawa prawna dochodzonego przez powoda roszczenia o zapłatę ryczałtów za noclegi została wyeliminowana ex tunc jako niezgodna z Konstytucją.

Motywuując swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016r. o sygn. K 11/15, na mocy którego uznano, że art. 21a ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (j.t. Dz.U.2012.1155, ze zm.) w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 ustawy z 26 czerwca 1974r. Kodeks pracy (j.t. Dz.U.2016.1666, ze zm.) w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. 167) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz, że art. 21a ustawy z 16 kwietnia 2004r. powołanej w punkcie 1 w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 ustawy z 26 czerwca 1974r. powołanej w punkcie 1 w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U.236.1991 ze zm.) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji (Dz. U. z dnia 22 grudnia 2016r., poz. 2206).

Nadto Sąd Okręgowy szczegółowo przytoczył treść uzasadnienia powyższego wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Zdaniem Sądu I instancji skoro podstawę prawną roszczenia powoda stanowiły powołane wyżej przepisy - uznane przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodne z Konstytucją - to brak jest obecnie podstawy prawnej do uwzględnienia tegoż roszczenia.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód.

Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, apelujący zarzucił mu:

I. naruszenie prawa materialnego, a to:

- art. 2 pkt 7 ustawy o czasie pracy kierowców w zw. z art. 77⁵ § 1, 2, 3 i 5 Kodeksu pracy w sytuacji, gdy pomimo orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016r. sygn. K 11/15 Sąd winien przyjąć, iż skoro powód odbywał podróże służbowe (okoliczność pomiędzy stronami bezsporna), to dochodzone pozwem należności znajdują nadal podstawę prawną w stosunku do powoda jako pracownika w przepisach ogólnych Kodeksu pracy, tj. w art. 77⁵ §1 k. p. w zw. z § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju oraz § 16 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 lutego 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej;
- błędną wykładnię a przez to niezastosowanie art. 77⁵ § 1 Kodeksu pracy w zw. z § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju oraz § 16 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 lutego 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

Wskazując na powyższe zarzuty, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 85.853,60 (osiemdziesiąt pięć tysięcy osiemset pięćdziesiąt trzy złote 60/00) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi

od kwot: 2.458,53 zł od dnia 11 października 2012r.; 2.725,20 zł od dnia 11 listopada 2012r.; 3.248,43 zł od dnia 11 grudnia 2012r.; 1.621,93 zł od dnia 11 stycznia 2013r.; 5.619,19 zł

od dnia 12 lutego 2013r.; 2.978,44 zł od dnia 12 marca 2013r.; 5.389,38 zł od dnia

11 kwietnia 2013r.; 4.399,94 zł od 11 maja 2013r.; 5.740,69 zł od 11 czerwca 2013r.; 4.701,69 zł od 11 lipca 2013r.;

5.199,51 zł od 11 sierpnia 2013r.; 1.578,82 zł od 11 września 2013r.; 3.064,75 zł od 11 października 2013r.; 4.909,29

zł od 13 listopada 2013r.; 3.826,01 zł od 11 grudnia 2013r.; 4.088,82 zł od 11 stycznia 2014r.; 5.639,69 zł od 11 lutego

2014r.; 1.826,60 od 11 marca 2014r.; 2.356,72 zł od 11 kwietnia 2014r.; 5.089,65 zł od 11 maja 2014r.; 5.261,06 zł od

11 czerwca 2014r. i 4.129,26 zł od 11 lipca 2014r. do dnia zapłaty

w każdym przypadku oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje wg norm przepisanych.

Ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelujący wskazał między innymi, że wbrew stanowisku Sądu Okręgowego nadal istnieje podstawa prawna do uwzględnienia jego roszczenia gdyż wynika ona ze wskazanych na wstępie przepisów, które korzystają z domniemania zgodności

z Konstytucją i nie były przedmiotem oceny trybunalskiej.

Jednocześnie powód podkreślił, że Sąd I instancji odnosząc się do obowiązującego stanu prawnego celnie spostrzegł, że powód odbywał podróże służbowe (zdefiniowane

w art. 2 pkt 7 ustawy o czasie pracy kierowców) oraz, że zgodnie z art. 77⁵ §1-5 k.p. (każdemu) pracownikowi przebywającemu w podróży służbowej przepisy przyznają prawo do świadczeń z tego tytułu, ostatecznie dookreślonych w zakresie warunków i wysokości

w rozporządzeniu wykonawczym.

Przy czym Sąd Okręgowy, po wydaniu przedmiotowego wyroku przez Trybunał Konstytucyjny, przyjął jednak, że rozstrzygającym o oddaleniu powództwa było uznanie za niekonstytucyjny art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców. Sąd nie znalazł potrzeby, ani możliwości, uwzględnienia powództwa w oparciu o inną podstawę prawną - przyjmując de facto, że kierowcy w transporcie międzynarodowym nie przysługują żadne należności z tytułu noclegów. Sąd powyższe stwierdził pomimo przeniesienia do uzasadnienia uwag Trybunału w zakresie tego, że przedmiotem oceny konstytucyjności była określona norma prawna.

Dalej wskazano, że poprzez Trybunał Konstytucyjny wyeliminowano w interesie pracodawców niekorzystne dla nich następstwa utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, choć skuteczność tego zabiegu zdaje się budzić wątpliwości i budziła je już na etapie analizy treści samego wniosku, a w związku z tym zakresu orzekania przez Trybunał. Zdaniem powoda zakres owego wniosku nie obejmował oceny zgodności z Konstytucją przepisów Kodeksu pracy dotyczących podróży służbowych, ani nawet określonego rozumienia tych przepisów a tym bardziej - i przede wszystkim - nie obejmował żadnych zastrzeżeń do samej definicji podróży służbowej kierowcy. Tym samym według apelującego oceny wymaga, czy sądy powszechne obecnie masowo oddalające powództwa kierowców z wiadomego tytułu nie dopuszczają się swoistego błędu co do prawa, uznając, że bezzasadność tych roszczeń jest niewątpliwa.

Według powoda po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 listopada 2016r.

co prawda nie stosuje się art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców, ale stosuje się art. 77⁵

§ 5 k.p. w przypadku, gdy pracodawca nie uregulował zasad zwrotu należności z tytułu podróży służbowej w zakładowym prawie pracy jak w niniejszej sprawie.

Apelujący powołał się w tym zakresie na orzecznictwo Sądu Najwyższego.

W odpowiedzi na powyższą apelację pozwana wniosła o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie, w stopniu skutkującym uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu – Sądowi Pracy w Katowicach.

Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd Okręgowy w toku rozpoznania niniejszej sprawy nie poczynił ustaleń pozwalających na wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia.

A zatem należało stwierdzić, że istota sprawy nie została zbadana.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia czy roszczenie powoda - wykonującego u pozwanej pracę na stanowisku kierowcy w transporcie międzynarodowym - o zapłatę ryczałtu za noclegi za lata 2012-2014 wraz z ustawowymi odsetkami jest uzasadnione.

Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie, poprzestając jedynie na powołaniu się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016r. sygn. K 11/15, uznał, że na skutek tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego roszczenie powoda pozbawione jest podstaw prawnych.

Taki wniosek Sądu I instancji nie zasługuje jednak na aprobatę.

Zwrócić bowiem należy uwagę chociażby na wyrok Sądu Najwyższego z dnia

26 października 2017r., sygn. akt III PZP 2/17, który wprost wskazuje, że pozbawienie mocy prawnej art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców przewartościowało sytuację prawną, nie jest jednak równoznaczne ze stwierdzeniem, że kierowcom transportu międzynarodowego (mającym status pracownika) nie przysługują należności z tytułu podróży służbowej. Nie świadczą o tym bynajmniej argumenty i opinie wyrażone w uzasadnieniu wyroku trybunalskiego. Wynika z nich jednoznaczny postulat skierowany do ustawodawcy, aby uregulował zasady zwrotu kosztów podróży służbowej kierowców w sposób adekwatny do warunków ich pracy (przy uwzględnieniu interesów pracodawcy). Sąd Najwyższy w pełni zgadza się z postawioną przez Trybunał diagnozą, nie znaczy to jednak, że wobec braku działań legislatora, może poniechać rekonstrukcji stanu prawnego powstałego po usunięciu art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców. Nie jest przecież tak, że wyrok Trybunału z dnia 24 listopada 2016r. spowodował „pustkę” regulacyjną. Zapatrywanie przeciwstawne obarczone jest zasadniczym błędem. Wychodząc z systematycznego punktu widzenia, oczywiste jest, że nie można przeprowadzać interpretacji prowadzącej do uznania, że niektóre z przepisów są zbędne. Do zastosowania tego rodzaju praktyki nie upoważnia bynajmniej rzeczony wyrok Trybunału Konstytucyjnego.

Przepisy art. 4 ustawy o czasie pracy kierowców, art. 5 k.p. i art. 77⁵ k.p. nie zostały wyrugowane z porządku prawnego. O pierwszych dwóch wyrok Trybunału nie wspomina, a do trzeciego odniesiono się tylko w kontekście art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców.

Sąd Najwyższy jest zdania, że po wyroku Trybunału Konstytucyjnego do pracowników - kierowców w transporcie międzynarodowym znajdują zastosowanie reguły rozliczenia podróży służbowej przewidziane w art. 77⁵ k.p. i rozporządzeniu wykonawczym. Zastosowanie tego przepisu wynika z art. 5 k.p. i jego odpowiednika, czyli art. 4 ustawy o czasie pracy kierowców.

W konsekwencji uznano, że z punktu widzenia sądu rozpoznającego sprawę o zwrot kosztów noclegu w podróży służbowej kierowców oznacza to, po pierwsze, że u pracodawcy „prywatnego” ryczałt za nocleg może być w układzie zbiorowym pracy, regulaminie lub umowie o pracę ustalony na niższym poziomie niż w rozporządzeniu dotyczącym sfery budżetowej, po drugie, że sąd ma prawo (obowiązek) szacunkowo badać, czy przyjęty pułap ryczałtu daje kierowcy realną możliwość zaspokojenia potrzeb noclegowych w godnych i regenerujących warunkach. W razie stwierdzenia, że wyznacznik ten nie został zrealizowany, należy rozważyć, czy pracownik nabywa prawo do zapłaty. Przy ustalaniu należnej kwoty trzeba uwzględnić indywidualne okoliczności sprawy, a gdy ściśle ustalenie wysokości żądania nie jest możliwe lub nader utrudnione, sąd ma prawo skorzystać z rozwiązania przewidzianego w art. 322 k.p.c.

Sąd Apelacyjny podkreśla również to, że w rozpoznawanej sprawie ani powód, ani jego profesjonalny pełnomocnik nie wskazali wprost podstawy prawnej zgłoszonego żądania. Przy czym zgodnie z treścią art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c. nie mieli takiego obowiązku. Wystarczającym bowiem było dokładne określenie żądania oraz przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie, co też zostało uczynione.

W orzecnictwie bezspornym jest, że niezależnie od tego, czy wnosi go sama strona, czy też reprezentujący ją profesjonalny pełnomocnik, nie ma konieczności powoływania podstawy prawnej żądania, a gdyby została powołana, nie wiąże sądu, który może badać jej prawidłowość. Wręcz podkreśla się że sąd jest nawet obowiązany rozpatrzyć sprawę wszechstronnie i wziąć pod rozwagę wszystkie przepisy prawne, które powinny być zastosowane w rozważanym przypadku (wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 13 lipca 2005r., I CK 132/05, LEX nr 646306 i 29 października 2008r., IV CSK 260/08, LEX nr 590271).

Uwzględniając zatem powyższe rozważania, obowiązkiem Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie było - pomimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia

24 listopada 2016r. - wszechstronne rozważenie okoliczności sprawy i ustalenie norm prawnych znajdujących zastosowanie do żądania powoda.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że wszystkie regulaminy wynagradzania obowiązujące u pozwanej w spornym okresie zawierały odesłanie do art. 77⁵ k.p.

W związku z powyższym, pomimo uznania art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców za niekonstytucyjny, nadal istnieje możliwość zastosowania do oceny żądania powoda

art. 77⁵ k.p. na mocy odesłania zawartego we wspomnianych wyżej regulaminach wynagradzania.

Natomiast Sąd I instancji w rozpoznawanej sprawie nie podjął nawet próby dokonania subsumpcji, a w konsekwencji nie zbadał czy w okolicznościach tej sprawy rzeczywiście zaszły przesłanki uzasadniające uwzględnienie roszczenia powoda.

Wskazane wyżej przyczyny sprawiają, że w sprawie konieczne jest uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, bowiem wydanie przez Sąd Apelacyjny wyroku, co do istoty sprawy wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, co ograniczyłoby merytoryczne rozpoznanie sprawy do jednej instancji.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien zatem w pierwszej kolejności ustalić normy prawne znajdujące zastosowanie do zgłoszonego roszczenia powoda, a następnie poczynić niezbędne ustalenia faktyczne pozwalające na dokonanie oceny czy w okolicznościach niniejszej sprawy, żądania powoda są uzasadnione.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 108 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

/-/ SSA M.Procek /-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA T.Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek